

De Preekstoel – Heilige Huisjes – 6 augustus 2013

Wat betekent het voor mij als ik zeg dat ik christelijk gelovig ben?

Goedenavond beste mensen,

Mag ik deze avond beginnen met een verontschuldiging en met een dankwoord. Met een verontschuldiging aan de mensen van de Heilige Huisjes dat ik wil beginnen met een woordje van dank aan iemand anders. Ik wil immers de journalist bedanken die net voor de zomer over deze Herentalse preekstoel berichtte. Ik ben deze man erg dankbaar omdat hij me niet vernoemde in zijn voor de rest volledige opsomming van sprekers voor dit seizoen. Ik ben dankbaar voor zijn zwijgen om 2 redenen. Ten eerste : hij vestigde mijn aandacht erop dat ik er eigenlijk niet omheen kan om toch klein beetje over mezelf te vertellen, ook al doe ik dat niet zo graag. En ten tweede : hij heeft mij op wondere wijze aangereikt waar het eigenlijk om gaat, maar daarover straks meer. Laat ik beginnen met het eerste en wat ik het minst graag doe: over mezelf vertellen, dan ben ik daar van af.

Ik werd 37 jaar geleden geboren in een heel gewoon en onopvallend gezin. Ik kan niet zeggen dat het geloof zo'n grote of uitgesproken plaats innam. En toch, sinds mijn vijftiende knaagde er iets in mijn binnenste. Ik had er toen geen flauw benul van wat dat was, maar laat ik het nu maar noemen dat ik ergens zocht naar de diepere zin van het leven. Het zette me in ieder geval aan om erg actief te worden in het koorzingen en de jeugdpastoraal. Na 11 jaar had ik het gevoel dat ik die knagende honger in mij niet langer aan de kant kon schuiven, hij moest aan het woord komen. Wat begon met een sabbatsjaar om het religieuze leven te exploreren, resulteerde in het besluit zo'n 9 jaar geleden om Jezus van meer nabij te volgen via de weg van het kluizenaarsleven. Dat leek en lijkt me nog steeds het passende antwoord op de uitnodiging die ik in mijn binnenste gewaarword.

Kabbelend op een ritme van psalmgebed en meditatie, van handenarbeid en lezing, passend bij tijd, seizoen en mijzelf, maar vooral in de stilte en het zwijgen, is mijn leven in de kluis heel erg sober, eenvoudig en eentonig. Wat materieel nodig is probeer ik zelf bij elkaar te sprokkelen met de zelfgemaakte kaarsen en met de schapen. De soberheid, het 'een beetje minder' is in de kluis 'heel veel minder'. Maar daar spreek ik eigenlijk niet zo graag over, omdat het niet de essentie is van mijn leven. Het zegt misschien alleen maar dat ik er alles voor over wil hebben om dit leven in het spoor van de oude woestijntraditie in het België van de 21ste eeuw mogelijk te maken. Waarom? Wel, omdat ik er rotsvast van overtuigd ben dat het zin heeft. Het is goed zo. Ik, wij, en de boer kunnen slechts zaaien, het is God die de groei geeft. Toen ik aan dit avontuur met de Heer begon, wist ik niet waar ik zou uitkomen. Dat weet ik nog steeds niet. Ik vroeg slechts één ding : dat er toch één mens mocht zijn die zich door mijn manier van leven bemoedigd zou weten. Dan zou mijn leven en mijn geloven niet tevergeefs geweest zijn.

Ik kan me voorstellen dat deze levenskeuze veel vragen oproept. Waarom toch alleen en geen gemeenschap? Waarom zo'n teruggetrokken leven, terwijl ik zo pastoraal geëngageerd was? Ik moet het antwoord op al die vragen schuldig blijven. Ze zijn wellicht even moeilijk te beantwoorden dan de vraag waarom iemand met Jan en niet met Piet of Klaas gehuwd is.

Dat brengt me bij de tweede reden van mijn dankbaarheid jegens die journalist waar ik het in het begin over had. Met zijn zwijgen, zijn niet vernoemen van mijn naam, heeft hij voor mij immers de deur geopend naar datgene waar het hier vanavond om gaat. Het gaat immers niet om de namen en de mensen die hier op de affiche staan. Neen, vanavond willen we samen kijken naar die Naam (met hoofdletter N) die ons overstijgt en tegelijk de mortel is, die ons als geloofsgemeenschap bijeenhoudt, al eeuwen lang.

Wat betekent het als ik zeg dat ik christelijk gelovig ben? Dat is de vraag die ik voorgeschoteld kreeg voor deze Herentalse preekstoel. De oude woestijnvaders moesten in de derde tot zesde eeuw in de Egyptische woestijn reeds vaststellen dat, hoezeer zij zich ook op afstand hielden van de bewoonde wereld, de mensen hen toch kwamen opzoeken. Van zo'n woestijn is er hier in België vandaag de dag geen sprake, maar wat wel gebleven is : de mensen weten je te vinden. Zo ook dus de mensen van de Heilige Huisjes! En in mijn bidden met hun uitnodiging kon ik in mezelf geen reden vinden om er niet op in te gaan. Dus zegde ik : ja. Pas toen ben ik aan wat 'research' begonnen en de angst sloeg me om het hart toen ik ontdekte dat het beklimmen van deze preekstoel wel heel letterlijk mocht begrepen worden! Er wordt hier van mij gevraagd letterlijk omhoog te klimmen terwijl de vraag die voorligt '*Wat betekent het als ik zeg dat ik christelijk gelovig ben?*' voor mij alles te maken heeft met een afdalen. Kan het contrast nog groter zijn? Omhoog klimmen om te spreken over afdalen.

Ik troost me met de gedachte dat ik op dit feest van de Gedaanteverandering in het goede gezelschap vertoef van de leerlingen die daar boven op de berg Tabor naar Jezus keken en daar toen eigenlijk ook niet veel van begrepen. De Tabor-ervaring van de leerlingen volgt in het evangelie op de vraag van Jezus wie Hij is. Jezus had zijn leerlingen eerst gevraagd '*wie zeggen de mensen dat Ik ben?*' (Lc 9,18) en vervolgens vroeg Hij hen om ook zelf die vraag te beantwoorden.

Antwoorden op de vraag van de Heilige Huisjes '*Wat betekent het voor jou als je zegt dat je christelijk gelovig bent?*' lijkt in niets te verschillen van antwoord geven op die vraag van Jezus zelf '*En gij, wie zegt gij nu dat Ik ben?*' Als spreker op deze preekstoel word je dan inderdaad uitgedaagd om voorbij te gaan aan wat anderen over Jezus en over geloven te zeggen hebben, maar moet je afdalen in jezelf om daar je eigen antwoord op te vinden.

Daartoe zou ik eigenlijk jullie allemaal willen uitnodigen nu : om niet zozeer te luisteren naar wat die Elisabeth daar in de hoogte daarover te zeggen heeft, maar wel om zelf mee te gaan naar de diepte en elk jullie eigen antwoord te vinden op de vraag wat dat geloven in Jezus voor jou eigenlijk is.

Christelijk gelovig zijn, betekent geloven in Iemand. Het is dus noodzakelijk te weten wie die Iemand is. Geloven heeft met identiteit te maken. Die Iemand in wie ik geloof een identiteit geven is een ingrijpend gebeuren ; het zal mezelf veranderen omdat ik een duidelijk standpunt moet innemen tegenover die Ander. Als ik die Iemand in wie ik geloof de Christus noem, dan ben ik niet langer een neutrale toeschouwer, het maakt mij meteen ook tot een volgeling. Dat maakt dat mijn belijdenis christelijk gelovig te zijn verre van vrijblijvend kan zijn. Want een volgeling volgt zijn Meester, waar die ook gaat. En zegt diezelfde Meester me niet dat *een dienaar niet boven zijn Heer staat* (Mt 10,24), ook niet wat het moeilijke en het lijden betreft? Wil ik dus werkelijk in Christus geloven en Hem volgen, dan moet ik Hem aanvaarden helemaal zoals Hij is, met alle leed en schande waar Hij doorheen is gegaan. Ik zal dus het kruis van alle moeite eigen aan het leven en het mens-zijn moeten aanvaarden. Zonder Goede Vrijdag kan het geen Pasen worden.

Het kruis van alle grote en kleine moeiten eigen aan ons mens-zijn, eigen aan het leven, uithouden met vertrouwen en geduld. Er niet onrustig of angstig bij worden. Of toch op zijn minst telkens weer proberen de onrust en de angst niet aan het roer te laten zitten, niet de bovenhand te laten halen. Zo schrijft de auteur van de Hebrëeënbrief : "*Het geloof is de grond van wat wij hopen, het overtuigt ons van de werkelijkheid van onzichtbare dingen*" (Hebr 11,1). Het geloof overtuigt me van het werkelijk zijn van wat ik niet kan zien, niet kan waarnemen. Geloven betekent dus : vertrouwen op die instantie diep in mij, die goddelijk is, en waar niets kan doordringen. Dus zelfs als ik Christus niet kan voelen, toch is Hij daar, ergens, verborgen misschien onder een dikke laag mist, maar Hij is er.

Nu is dat gemakkelijker gezegd dan gedaan. Toen Jezus' leerlingen in hun bootje op het meer in een ferme storm terecht kwamen, konden zij ook niet aan de reflex weerstaan om Jezus die lag te slapen

toch wakker te maken : Heer, help mij, want de storm overspoelt mij! (Mc 4,35-41)

Het doet me denken aan die broeder aan wie ik vertelde dat het leek of de Heer zelf in het bootje van mijn leven was geklommen, ook al leek dat bootje soms zo stuurloos. Die broeder drukte mij op het hart Jezus vooral niet wakker te maken, want 'Jezus heeft zijn rust nodig', zo zei hij.

Wat kan er mij helpen om te midden van de grote en kleine stormen van het leven mijn geloof in Christus te bewaren? Te blijven geloven dat Jezus, slapend welliswaar, maar toch aan boord is van mijn levensbootje? Ik heb al enkele bijbelverzen geciteerd. Het lezen en herlezen van de psalmen en de Schrift helpen mij te geloven. Door er telkens naar terug te keren, blijven er op den duur verzen en passages hangen in mijn geheugen die tijdens het bezig zijn gedurende de dag in mijn herinnering komen. Het is zoals een zonnebloem die doorheen de dag zich draait om recht naar de zon te blijven kijken. De psalm- of bijbelverzen die spontaan in me opkomen vormen voor mij dan de windstreken van Christus.

Nu loopt er in de kluizenarij een kudde schapen rond die me ononderbroken leert wat herkauwen is. Eigenlijk is het dat wat ik met de woorden van de Schrift mag doen. Dezelfde teksten komen steeds terug in de liturgie en toch moet ik ze telkens weer herlezen en dieper laten doordringen. De woorden zijn dan wel niet veranderd, maar ikzelf wel ; ikzelf ben niet meer diegene die ik gisteren was of morgen zal zijn. Elke dag kan de Schrift me dus iets nieuws te zeggen hebben.

De woorden van de Schrift blijven herkauwen en alles wat ik meemaak bekijken in het licht van het Evangelie. En als ik zeg 'alles bekijken in het licht van het Evangelie', dan bedoel ik ook echt alles. Niet alleen grote en belangrijke dingen, ook de kleine, ogenschijnlijk banale en dagdagelijkse dingen. Het gaat niet om een onvruchtbaar piekeren, maar om een voortdurend overwegen van alles wat gebeurt of in me opkomt. Deze overweging is op de eerste plaats een leren luisteren naar wat Christus zelf mij daarin te zeggen heeft, wat Hij daarin van mij verlangt op dat moment. Dat kan gaan om spirituele dingen, maar evenzeer om puur zakelijke aangelegenheden.

Ik kan u verzekeren, beste mensen, dat dit nogal eens iets heeft van een kruisweg, dat ik gaan moet waar ik eigenlijk niet wil, dat ik dingen doen of zeggen moet waartoe ik mezelf vanuit al mijn angsten en kwetsuren niet toe in staat voel. - Zoals deze preekstoel beklimmen misschien? - Het heeft dan iets van 'mezelf bij mijn nekvel moeten pakken'. Zou het dit zijn dat bedoeld wordt met dat 'sterven aan jezelf om één te worden met Christus'?

Geloven in Christus die in mij aanwezig is, betekent dan ook dat ikzelf vooral moet leren te zwijgen. Ik moet leren te zwijgen om goed te kunnen luisteren. Het gaat niet om het horen met mijn oren, maar om het luisteren met de oren van mijn hart. En daar heb ik stilte voor nodig, veel stilte, niet alleen uiterlijke stilte, maar vooral stilte van binnen in mezelf. Alles wat er in mij ronddwaalt aan gedachten en herinneringen, kwetsuren en gevoeligheden, maakt lawaai in mijn hart. Het uiterlijke en letterlijke zwijgen leert me op de eerste plaats vooral hoeveel lawaai er nog heerst in mijn binnenste. Christus wil voortdurend tot mij spreken, maar ik kan Hem door al het lawaai vanbinnen niet verstaan! Toch geloof ik dat het volgehouden zwijgen en het uithouden van dat inwendig lawaai in de uiterlijke stilte van mijn leven, mij uiteindelijk, ooit, te Zijner tijd, zal binnenleiden in een stilte, waar Christus zelf mij zal onthalen.

Er wordt vandaag de dag zoveel gesproken. Vanwaar toch die drang om al wat we denken bij wat we rondom ons zien ook over de lippen te laten komen? Vanwaar toch die drang om alles van commentaar te voorzien, ook en vooral wanneer we er zeker van kunnen zijn dat onze bemerkingen toch niets aan de werkelijkheid zullen veranderen? De ander is wie hij is, zoals ikzelf ben die ik ben. En dat is goed zo. Het komt me voor dat, mochten we slechts datgene uitspreken dat werkelijk noodzakelijk is, het vooral veel stiller zou worden. Er zou veel meer ruimte en tijd vrij komen voor de stilte. Maar durven we dat wel aangaan, de confrontatie met de stilte die ons met onze neus op onszelf duwt?

Christelijk gelovig zijn betekent voor mij Jezus navolgen in het worden wie ik ben, helemaal de mens worden die God gewild heeft dat ik zou zijn, ten voeten uit. Omdat we allemaal uniek geschapen zijn en dus geen twee mensen helemaal hetzelfde kunnen zijn, betekent mezelf worden, dan ook anders worden dan ieder ander. Zo lijkt het wel alsof het zoeken naar Christus in mezelf en Hem alle ruimte geven om helemaal te worden Wie Hij in mij wil zijn, dat dat me net van mijn medemensen wegtrekt, dat Christus verdeeldheid zaait! *Denkt ge dat Ik eenheid ben komen brengen? Neen, zeg Ik u, net verdeeldheid!* (Mt 10,34) Het gaat ook regelrecht in tegen dat menselijk mechanisme in ons, dat steeds wil zoeken naar gelijkenissen met de ander : ik wil zijn zoals de ander zodat ik erbij hoor. Nochtans is de eigen unieke identiteit innemen de diepste roeping van elke christen. Niets anders worden dan de mens die God gewild heeft dat ik zou zijn, dat is het huis van mijn leven bouwen op rotsgrond, op de rots die Christus zelf is. Dan kan een mens veel wind verdragen omdat je je huis stevig hebt gebouwd, omdat je verankerd bent in Christus in jou, je rots, je Bron, je diepste kern. Dan wordt Christus de rots waarop ik steun om uit te stijgen boven alles wat me aantrekt vanuit mijn verlangen om erbij te horen, maar wat misschien toch niet voor mij is weggelegd.

Op die manier *betekent christelijk gelovig zijn voor mij* dat ik mezelf steeds meer moet prijsgeven en elke dag opnieuw een stukje moet sterven aan mezelf om plaats te maken voor Christus. Zoals Johannes de Doper zegt : *“Hij moet groter worden en ik kleiner”*(Joh 3,30). Door ons doopsel hebben wij de Heilige Geest ontvangen en die heeft zijn intrek genomen in ons hart. De Geest, en daarmee Jezus zelf, zit daar in ons. De conceptie is gebeurd en nu wil Hij groeien en steeds meer plaats gaan innemen. Dat is wat wij allemaal als christen gelovigen met elkaar gemeen hebben : Christus woont in ons krachtens ons doopsel. Hoe Hij zich in ons ontwikkelt, dat is voor elk van ons verschillend. Christus ontwikkelt zich in elk van ons naar onze eigen talenten. De Zaaier zaait het Woord en waar het goede grond vindt, daar draagt het vrucht, of het nu 100-, 60- of 30-voudig is, dat maakt niet uit (Mt 13,1-23). Het is Christus die ons samenhoudt en verbindt met elkaar, ondanks onze verschillen en ons uniek zijn.

Christelijk gelovig zijn betekent voor mij niets anders dan de navolging van Jezus. En die navolging is een leven in drie stappen.

In een eerste beweging loop ik **achter** Jezus aan. Ik word uitgenodigd om mijn voeten in Zijn voetstappen te plaatsen. Dit is de houding van de leerling die zijn meester imiteert. Deze beslissing neem ik in alle vrijheid. Hij laat mij vrij om te kiezen. Zo is het ook met geloven: van geloof, van geloven kan maar sprake zijn als je ook de keuze hebt om niet te geloven. Maar eens ik ja heb gezegd aan Jezus' uitnodiging , dient er zich meteen een tweede beweging aan : *“Ik noem u geen dienaars meer, maar vrienden”* (Joh 15,15). Als vriend van Jezus loop ik niet meer achter, maar **naast** Jezus. En zo bevind ik mij op de route die naar een derde, een mystieke weg leidt : dan wandel ik niet meer achter of naast Jezus, maar wandel ik **in** Jezus. Want *“Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven”* (Joh 14,6), zegt Jezus, *Ik ben de Weg* die jou in de *Waarheid* naar het ware *Leven* voert, een leven van Liefde, een leven in God die Liefde is.

Een leven van liefde... *“Als iemand Mij liefheeft, zal hij mijn Woord onderhouden. Mijn Vader zal hem liefhebben en Wij zullen tot hem komen en verblijf nemen in hem.”* (Joh 14,23)

Door het contact houden met de woorden van de Schrift, leer ik Jezus te beminnen. En door **Jezus** te beminnen, woont God-die-liefde-is in mij. God die niet alleen mij bemint, maar al zijn schepselen, zonder onderscheid. **God** beminnen legt in mij de kiem om ook in dít goddelijke verlangen binnen te treden : het beminnen van alle schepselen, elke mens, zonder onderscheid. Af en toe – en ik benadruk 'af en toe' – overkomt het me dat ik mag ervaren hoe God de andere bemint in mij. Dan stel ik, bijna tot mijn eigen verbazing, vast, dat ik liefde voel voor iemand die mij niet zo goed ligt. Dat ik hem of haar graag zie, ondanks mezelf, ondanks mijn eigen onmogelijkheid die ander te beminnen. Dit is pure genade, pure gave, niets dat ik zelf kan oproepen of maken. Op zo'n moment is het immers niet ikzelf die bemin : het is Jezus in mij die die ander aan

het beminnen is en ik mag communiceren aan Zijn beminnen. Voor even, voor enkele seconden... tot er weer iets is dat me ergert, of ik me herinner welke redenen ik allemaal heb om die ander niet te moeten beminnen...

Toch laat dit me niet meer los : Jezus woont in mijn hart en vandaaruit bemint Hij. En ik mag beminnen met Hem. Hij is de wijnstok en ik de rank. Als rank los van de wijnstok ben ik niet in staat tot zulk een mezelf overstijgende liefde, maar alleen als ik blijf aan de wijnstok. *“Blijf in Mij, want los van Mij kunt ge niets”*, zegt Jezus (Joh 15,5).

Het is zoals met een orkaan. In het oog van de orkaan is het windstil, maar daarrond heerst een alles verwoestende storm. Ik moet trachten in het oog van de orkaan te blijven, in de buurt van Jezus, binnen Zijn blikveld. En ik zal daarvoor de nodige soepelheid aan de dag moeten leggen, mee heen en weer moeten bewegen om niet in het krachtige windveld terecht te komen dat mij met een onweerstaanbare kracht zal meezuigen in de storm en de rank van de wijnstok zal losrukken. *“Ik ben de wijnstok, gij de ranken. Wie in Mij blijft, zoals Ik in hem, die draagt veel vrucht, want los van Mij kunt ge niets.”*(Joh 15,5)

Beste mensen, als christen gelovigen is het onze diepste roeping om onze eigen unieke identiteit in te nemen. Om Christus in ons te laten worden wie Hijzelf werkelijk in ons wil zijn. Dat maakt ons erg verschillend van elkaar. Deze verschillen hoeven geen verdeeldheid te zaaien, integendeel, ik denk dat ze net uitzuiverend en louterend kunnen werken omdat ze ons uiteindelijk brengen bij het enige – of liever de Enige (met hoofdletter) – die dan nog overblijft, de Enige die van belang is en ons verenigt : Christus zelf. Voorbij alle verschillen blijft Hij alleen over als de krachtige Onderstroom die ons telkens weer in staat stelt om, eigen aan tijd en omstandigheden waarin we leven, toch een hechte gemeenschap te blijven vormen rond Hem die Liefde is.

Mijn naamgenote en tochtgenoot in het geestelijk leven, de karmelietes Elisabeth van de Drieëenheid, heeft dit heel mooi samengevat in een prachtig gebed, waarin alles vervat zit *wat christelijk gelovig zijn voor mij betekent* :

*O mijn God,
Drieëenheid die ik aanbid,
help mij mijzelf totaal te vergeten om mijn intrek te nemen in U,
in eenheid van hart en in vrede, gevestigd in uw eeuwig nu.
Moge niets mijn vrede verstoren,
moge niets mij wegtrekken van U, o mijn onveranderlijke God!
Elke minuut voere mij verder binnen in de diepte van uw Mysterie.*

*Breng mij tot rust en stilte -
mijn hart een Hemel voor U,
een geliefde thuis waar U rusten kunt!
Dat ik U daar nooit alleen laat :
ik wil bij U zijn met heel mijn wezen,
heel wakker in mijn geloof,
heel en al aanbedding,
helemaal prijsgegeven aan uw scheppende Kracht!*

*O mijn Christus die ik bemin,
gekruisigd uit liefde,
ik zou een bruid willen zijn voor uw hart,
U met heerlijkheid bekleden,
U liefhebben tot ik ervan sterf...
Maar ik voel mijn onmacht en daarom vraag ik U :*

*“Bekleed mij met Uzelf”,
maak mij één met de stroming van uw Wezen,
overrompel mij, neem mij in bezit -
alle plaats voor U!
Dan wordt mijn leven enkel nog een uitstraling van uw Leven...
Kom in mij de Vader aanbidden,
kom in mij de wereld met U verzoenen,
kom in mij als God die redt!*

*O Woord van mijn God, eeuwig uitgesproken,
mijn leven wil ik doorbrennen al luisterend naar U:
één en al ontvankelijkheid om alles van U te leren...
Door alle nachten heen,
in elke leegte, in iedere onmacht :
mijn blik vast op U!
Blijven in uw grote Licht!
Gij zijt de Zon die mij aantrekt!
Boei mij zozeer dat ik uw lichtkrans nooit meer kan verlaten.*

*Geest van liefde, Vuur dat verteert,
“kom over mij”
en laat het Woord als het ware weer mensworden in mij.
Mocht ik Hem nog een mens-zijn erbij aanbieden
waarin Hij heel zijn Mysterie opnieuw kan doorleven.
O Vader,
buig U neer over uw arm, klein schepseltje.
“Overschaduw mij”, en zie in mij nog enkel
“Hem in wie U al uw vreugde vindt”.*

Beste mensen, laten we zo Zijn Woord weer mensworden in elk van ons. Dat is mijn gebed voor u.
En ik vraag het ook aan u, om zo te bidden voor mij.